

คณะผู้จัดทำ

คู่มือการใช้หลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็น อพส. ฉบับใหม่ (ปี 2552)

ที่ปรึกษา

นางสุนทรี พัวเวส

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ

ผู้จัดทำ

นายไพฑูรย์ พัชรภา

นางสาวจิรภา วิวัฒน์

นางสาวอมรา จันทร์มานะ

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ อพส.

กลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

website : www.oppo.opp.go.th

e-mail : older@opp.go.th

โทร. 0-2255-5850-7 ต่อ 304 , 0-2651-7782

คู่มือการใช้หลักสูตรพื้นฐานการอบรม เพื่อเป็น อพส. ฉบับใหม่ ปี 2552

สารบัญ

	หน้า
ความนำ	1
ส่วนที่ 1 : หลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.) ฉบับใหม่ (ปี 2552)	3
- หลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.) ฉบับใหม่ (ปี 2552)	5
- รายละเอียดทฤษฎีในหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.)	7
- การจัดการอบรม	12
ส่วนที่ 2 : การปรับปรุงหลักสูตรใหม่และการนำไปใช้	13
- ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตรใหม่	14
- การเปรียบเทียบหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.)	15
- รายวิชาในหลักสูตรใหม่	17
- ขั้นตอนการดำเนินงาน	18
ภาคผนวก	21

คณะกรรมการพิจารณานักสู้ธรรมพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

คำนำ

คณะกรรมการบูรณาการฯ ของผลโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีมติให้ตั้งคณะกรรมการพิจารณานักสู้ธรรมฝึกอบรม อ.ค.ส. เพื่อใช้มีนักสู้ธรรมกลางของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการกิจส่งเสริมงาน อ.ค.ส. เช่น สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข และสวัสดิการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ฯลฯ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำไม่ดำเนินการที่อื่น อ.ค.ส. มีคุณลักษณะเหมาะสมตามต้องการ

หมวดวิชา	วัตถุประสงค์	กรอบเนื้อหาวิชา	วิธีการ / สื่อ	ระยะเวลา	การประเมินผล
4. การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการดูแลผู้สูงอายุในกิจกรรมประจำวัน - เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการดูแล การฟื้นฟูผู้สูงอายุขั้นพื้นฐาน - เพื่อให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - การดูแลผู้สูงอายุในกิจกรรมประจำวัน - การดูแลสุขอนามัยและสุขภาพตามสุขบัญญัติ 10 ประการ - อาหารสำหรับผู้สูงอายุ - การสังเกตอาการผิดปกติในผู้สูงอายุทางร่างกาย และจิตใจ และอาการที่ควรไปพบแพทย์ - การปฐมพยาบาลเบื้องต้น - การป้องกันอุบัติเหตุ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม - การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ - การให้คำแนะนำ การช่วยบรรเทาความวิตกกังวลและให้กำลังใจแก่ผู้สูงอายุเมื่อมีปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - สาธิต - จัดฐานเรียนรู้ (Flow Station) - ฝึกปฏิบัติ - วิดีทัศน์ , สไลด์ - ภาพ, หุ่นจำลอง <p>ฯลฯ</p> <p>(วิทยากร2-4คน)</p>	5 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การซักถาม - การฝึกปฏิบัติ - การมีส่วนร่วม <p>ฯลฯ</p>

หมวดวิชา	วัตถุประสงค์	กรอบเนื้อหาวิชา	วิธีการ / สื่อ	ระยะเวลา	การประเมินผล
5. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุตามความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุสอดคล้องกับความต้องการ และสภาพการณ์ของผู้สูงอายุในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นร่วมกัน กำหนดเนื้อหาวิชาและวิธีการ เช่น การบรรยายให้ความรู้ การฝึกทักษะดูแลผู้สูงอายุ การศึกษาดูงาน การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลผู้สูงอายุฯลฯ 		6 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การซักถาม - การฝึกปฏิบัติ - การมีส่วนร่วม <p>ฯลฯ</p>

การจัดการอบรม

อบรมครั้งที่ 1 (1 วัน)

1. หลักการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น	2	ชั่วโมง
2. บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	2	ชั่วโมง
3. บริการและสวัสดิการทางสังคมเพื่อผู้สูงอายุ	3	ชั่วโมง

อบรมครั้งที่ 2 (1 วัน)

4. การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ	5	ชั่วโมง

อบรมครั้งที่ 3 (1 วัน)

5. จัดอบรมเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ
ตามความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่น	6	ชั่วโมง

ส่วนที่ 2

การปรับปรุงหลักสูตรใหม่และการนำไปใช้

ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตรใหม่

การเปรียบเทียบหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.)

ที่ ๖๖ ! หน้า 23-24 ในคู่มือตัวแบบการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุในชุมชน

กระบวนการ	คุณลักษณะ
3. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้สูงอายุ	7. กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่ดำเนินงานร่วมกัน 8. มีงบประมาณดำเนินงาน
4. การเตรียมหลักสูตรพื้นฐานด้านการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการผู้สูงอายุ	1. มีความพร้อมร่วมดำเนินงานตามบทบาทและภารกิจที่กำหนดในชุมชนและพร้อมสนับสนุนให้ระบบงาน อ.ย.ส. ในท้องถิ่นดำรงสภาพได้อย่างมั่นคง 2. มองศักยภาพของหลักสูตรพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการผู้สูงอายุในชุมชน (อ.ย.ส.) ในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ (2) แนวคิดเรื่องผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ (3) จิตวิทยาผู้สูงอายุ (4) การเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ (5) ทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ (6) การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ (7) คุณธรรมจริยธรรมในการดูแลผู้สูงอายุ (8) บริการและเครือข่ายงานผู้สูงอายุ (9) บทบาทอาสาสมัครผู้สูงอายุและผู้พิการผู้สูงอายุในชุมชน (10) การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ (11) ทักษะการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิ

กระบวนการ	คุณลักษณะ
3. การเตรียมหลักสูตรพื้นฐานด้านการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการผู้สูงอายุ	(12) การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิผู้สูงอายุ (13) ระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (14) การจัดบริการและสวัสดิการทางสังคม เพื่อผู้สูงอายุ
4. การดำเนินการตามหลักสูตรพื้นฐาน	2. การจัดกิจกรรมหลักสูตรพื้นฐาน ซึ่งมี 14 วิชา ให้แบ่งการอบรมเป็น 2 ครั้ง (1) ครั้งที่ 1 จำนวน 9 วิชา (วิชาที่ 1 - 9) (2) ครั้งที่ 2 จำนวน 5 วิชา (วิชาที่ 10 - 14) ทั้งนี้ การอบรมทั้ง 2 ครั้ง ไม่ควรจัดในช่วงเวลาใกล้เที่ยงหรือรวมเป็นครั้งเดียว การอบรมครั้งที่ 2 ควรจัดภายหลังจากที่ อ.ย.ส. ได้ปฏิบัติหน้าที่และมีการสำรวจจัดแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุภายในชุมชนที่ทำการสำรวจพบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุเรียบร้อยแล้ว 3. นักวิชาการด้านผู้สูงอายุในท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณา กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาภายในหลักสูตร ส่วนการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ที่ถือตามหลักสูตรกลาง 4. สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดของเนื้อหาภายในหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมกับบริบทที่เกี่ยวข้องในพื้นที่แต่ละแห่ง

รายวิชาในหลักสูตรกรม

รายวิชาเดิม

กลุ่มวิชาที่ 1

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเรื่องผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ
3. การฝึกทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ
4. คุณธรรม จริยธรรมในการดูแลผู้สูงอายุ
5. บริการและเครือข่ายงานผู้สูงอายุ
6. บทบาทอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
7. การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
8. ทักษะการปฏิบัติหน้าที่การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิ
9. การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิผู้สูงอายุ
10. ความรู้เกี่ยวกับระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
11. ความรู้การให้บริการและสวัสดิการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

กลุ่มวิชาที่ 2

3. จิตวิทยาผู้สูงอายุ
4. การเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ
6. การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ

กลุ่มวิชาที่ 3

การอบรมเสริมความรู้ตามความต้องการของผู้สูงอายุและอ.ย.ส.

รายวิชาใหม่

กลุ่มวิชาที่ 1

1. หลักการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น
2. บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อ.ย.ส.)
3. บริการและสวัสดิการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

กลุ่มวิชาที่ 2

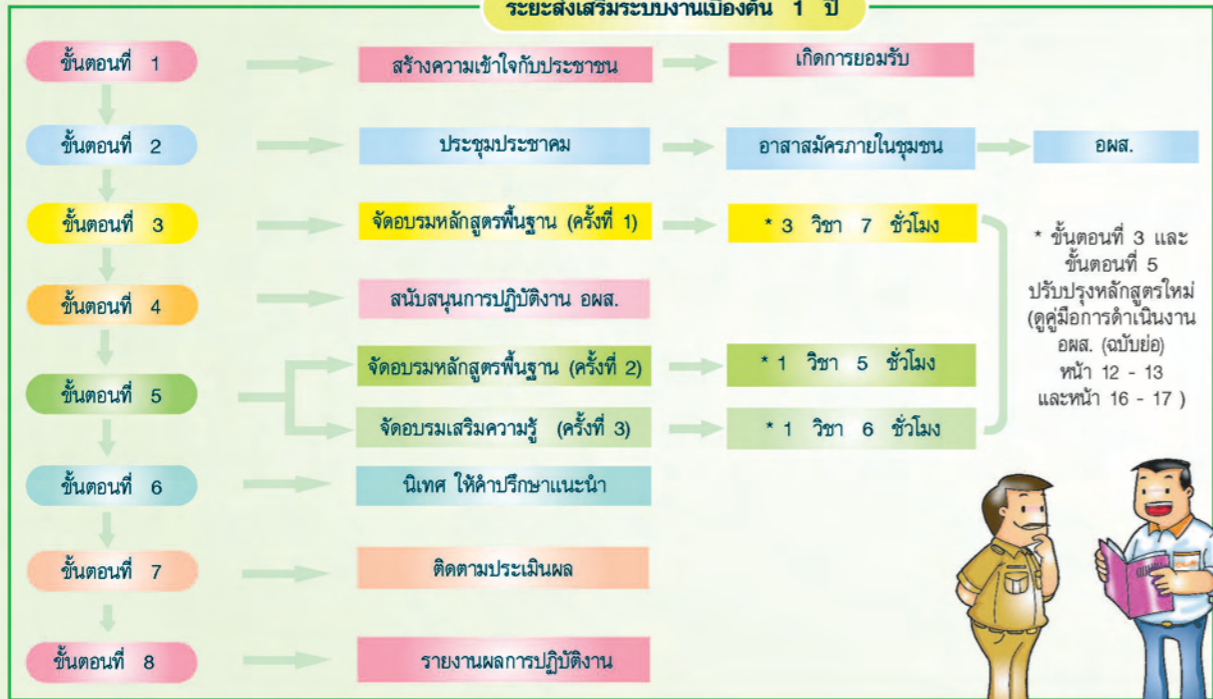
4. การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ

กลุ่มวิชาที่ 3

5. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุตามความต้องการของผู้สูงอายุและ อ.ย.ส. ในท้องถิ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ระยะส่งเสริมระบบงานเบื้องต้น 1 ปี

สิ่งใหม่! หน้า 12-13 และ 16-17 ในคู่มือการดำเนินงานอพส. (ฉบับย่อ)

ขั้นตอนที่ 3

จัดอบรมความรู้หลักสูตรพื้นฐาน ครั้งที่ 1 จำนวน 9 วิชาแรก ซึ่งจะเป็นเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวกับภาคปฏิบัติของงาน มีระยะเวลาการฝึกอบรมประมาณ 2-3 วัน รวม 15 ชั่วโมง (ส่วน อีก 6 วิชาที่เหลือมีงานไปจัดร่วมกับการอบรมเสริมความรู้)

หลักสูตรพื้นฐาน 3 วิชาแรก

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเรื่องผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ
3. จิตวิทยาผู้สูงอายุ
4. การเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ
5. การปฏิบัติตนในการดูแลผู้สูงอายุ
6. การจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ
7. การจัดทำประวัติสุขภาพผู้สูงอายุ
8. บริการและเครือข่ายงานผู้สูงอายุ
9. บทบาท อพส.

จุดประสงค์ของ 3 วิชาแรก

- เพื่อให้ทราบในหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ
- เพื่อให้ผู้ทำงานและเครือข่ายงานมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรพื้นฐาน

หน้า 12

หลักสูตรพื้นฐาน 9 วิชาแรก

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเรื่องผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ
3. จิตวิทยาผู้สูงอายุ
4. การเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ
5. การปฏิบัติตนในการดูแลผู้สูงอายุ
6. การจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ
7. การจัดทำประวัติสุขภาพผู้สูงอายุ
8. บริการและเครือข่ายงานผู้สูงอายุ
9. บทบาท อพส.

หน้า 13

จุดประสงค์ของ 9 วิชาแรก

- เพื่อให้ทราบในหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ
- เพื่อให้ผู้ทำงานและเครือข่ายงานมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรพื้นฐาน

หน้า 16

ขั้นตอนที่ 5

จัดอบรมความรู้หลักสูตรพื้นฐานครั้งที่ 2 จำนวน 5 วิชา อาจจัดรวมกับการอบรมเสริมความรู้เบื้องต้น ซึ่งดำเนินการปฏิบัติงานที่ของ อพส. ในแต่ละพื้นที่นี้ มีระยะเวลาการอบรมประมาณ 1 วันหรือครึ่ง 2 วัน

- การอบรมเสริมความรู้ควรจัดภายหลัง อพส. ได้จะปฏิบัติงานที่แล้ว 2-3 เดือน เพื่อให้ อพส. ประเมินตนเองได้ว่าความรู้ได้ไปกับการเสริมความรู้ที่จริง และเสริมสร้างทัศนคติความเข้าใจในเรื่องได้เพิ่มขึ้น
- อาจจัดการอบรมเสริมความรู้ การสังเกต การศึกษาฐาน โดย อพส. เป็นวิทยากร ตามความจำเป็น

หน้า 17

หลักสูตรพื้นฐาน 5 วิชาหลัง

10. การตรวจและบันทึกประวัติผู้สูงอายุ
11. วิธีการกรอกประวัติหน้าที่ยาของผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ
12. การศึกษา วิชาที่ต่อเนื่องกันผู้สูงอายุ
13. ความรู้เกี่ยวกับระบบการให้บริการและเตรียมรับ ทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
14. ความรู้การให้บริการและสวัสดิการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

(9 วิชาแรกดูที่หน้า 12)

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดำเนินงานโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ที่ ๑ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรพื้นฐานการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ตามที่คณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดำเนินงานโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒-๒๕๖๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและกำหนดหลักสูตรกลางในการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้สามารถบรรลุผลดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรพื้นฐานการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ	
๑.๑ นางจิตา ศรีโพพรรณ์	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	คณะกรรมการ
๑.๓ ผู้แทนสถาบันพระบรมราชชนก	คณะกรรมการ
๑.๔ ผู้แทนสภาการพยาบาล	คณะกรรมการ
๑.๕ ผู้แทนสภาการพยาบาล	คณะกรรมการ
๑.๖ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑.๗ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	คณะกรรมการ
๑.๘ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	คณะกรรมการ
๑.๙ รองศาสตราจารย์ ดร.นาค พันธุ์มณี	คณะกรรมการ
๑.๑๐ นางศนิม นาทประยูร	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑.๑๑ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ	
๑.๑๒ สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	

๒

๒. อำนาจหน้าที่
๒.๑ พิจารณา กำหนดหลักสูตรพื้นฐานการอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อใช้เป็นหลักสูตรกลางของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

๒.๒ ปฏิบัติงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดำเนินงานโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ซึ่งมี ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

(Signature)

(นายบรรจู สิริพนิจ)

ประธานคณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดำเนินงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

รายงานคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. นางจิตา ศรีโพพรรณ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นาค พันธุ์มณี
3. นางศิริลักษณ์ สีวันดีแพทย์
4. นางนภา บุญลาภ
5. นางชลธิ์ ทาญเบญจพงศ์
6. นางสาวกฤติมา โรจนทัพบท
7. นางวารุณี ชินวิจิตรกุล
8. นางสาวนันท์นภัส ทวีโภค
9. นางศนิม นาทประยูร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาสังคม
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการพยาบาล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานอาสาสมัคร สภาการพยาบาล
ผู้อำนวยการสายพัฒนามูลนิธิ สถาบันพระบรมราชชนก
ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สป.พม.
ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สป.พม.
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

ประธานคณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ
คณะกรรมการ

อำนาจหน้าที่

1. พิจารณา กำหนดหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อใช้เป็นหลักสูตรกลางของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
2. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดำเนินงานโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

ส่วนที่ 1

หลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัคร
ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (ฉบับใหม่)

หลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.) ฉบับใหม่ (ปี 2552)

หลักการและเหตุผล

เพื่อเป็นการเสริมสร้างอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.) ให้มีคุณลักษณะและคุณภาพบนมาตรฐานเดียวกัน คณะอนุกรรมการบูรณาการขยายผลโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านในคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้แต่งตั้งและมอบให้คณะทำงานพิจารณาหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน กำหนดหลักสูตรกลางในการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้อบรมให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ให้เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุ และสามารถดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มเป้าหมาย

อาสาสมัครในชุมชน

คุณสมบัติอาสาสมัครที่เข้ารับการอบรม

1. ได้รับการคัดเลือกและยอมรับจากชุมชน
2. มีความสมัครใจและมีจิตอาสา
3. มีวุฒิภาวะที่เหมาะสม
4. มีความรู้อ่านออกเขียนได้

ระยะเวลาในการอบรม

3 วัน รวม 18 ชั่วโมง

หมวดวิชาในหลักสูตร

1. หลักการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น	2 ชั่วโมง
2. บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.)	2 ชั่วโมง
3. บริการและสวัสดิการทางสังคมเพื่อผู้สูงอายุ	3 ชั่วโมง
4. การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ	5 ชั่วโมง
5. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุตามความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่น	6 ชั่วโมง

การประเมิน

1. อาสาสมัครต้องเข้ารับการอบรมครบทุกหมวดวิชาและเต็มตามเวลาที่กำหนด จึงจะถือว่าสำเร็จหลักสูตรการอบรมนี้
2. วิทยากรต้องประเมินผลการอบรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละหมวดวิชา

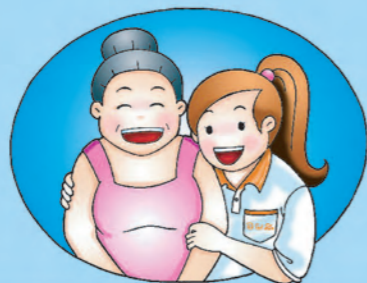
รายละเอียดหมวดวิชา

ในหลักสูตรพื้นฐานการอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อพส.)

หมวดวิชา	วัตถุประสงค์	กรอบเนื้อหาวิชา	วิธีการ / สื่อ	ระยะเวลา	การประเมินผล
1. หลักการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ผู้สูงอายุในภาพรวมของประเทศ - เพื่อให้มีความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ และมีทักษะสามารถให้การดูแลตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจคุณลักษณะของผู้สูงอายุในสภาพการณ์ต่างๆ และสามารถให้การดูแลได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อบทบาทความรับผิดชอบของครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์และปัญหาผู้สูงอายุ - การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุทางร่างกาย จิตใจ สังคม และความต้องการพื้นฐาน - การคัดแยกประเภทผู้สูงอายุในลักษณะต่างๆ เช่น ผู้สูงอายุที่พึ่งพาตนเองได้ ผู้สูงอายุที่พอช่วยเหลือตนเองได้ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ฯลฯ - บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของครอบครัวและชุมชนต่อการดูแลผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - เอกสาร ฯลฯ 	2 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม ฯลฯ

หมวดวิชา	วัตถุประสงค์	กรอบเนื้อหาวิชา	วิธีการ / สื่อ	ระยะเวลา	การประเมินผล
2. บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อคุณธรรม จริยธรรม ในการดูแลผู้สูงอายุ - เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของ อผส. และมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณธรรม จริยธรรมที่พึงมีต่อผู้สูงอายุ - บทบาท หน้าที่ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ อผส. - ทักษะการปฏิบัติที่จำเป็นของ อผส. เช่น การสื่อสาร การเยี่ยมบ้าน การสังเกต การค้นหาและประเมินสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการตอบสนองความต้องการและจำเป็นของผู้สูงอายุ การส่งต่อเทคนิคการประสานทรัพยากร การทำงานร่วมกับเครือข่าย ฯลฯ - การจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ และการนำไปใช้ประโยชน์ - การบันทึกรายงานการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - ระดมสมอง - วิดีทัศน์, สไลด์ - การถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้แทน อปท. จากเขตงานเดิม - สาธิต - ฝึกปฏิบัติ - ฯลฯ 	2 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การซักถาม - การฝึกปฏิบัติ - การมีส่วนร่วม - ฯลฯ

(วิทยากร 2 คน)

หมวดวิชา	วัตถุประสงค์	กรอบเนื้อหาวิชา	วิธีการ / สื่อ	ระยะเวลา	การประเมินผล
3. บริการและสวัสดิการทางสังคม เพื่อผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการและสวัสดิการทางสังคมเพื่อผู้สูงอายุ - เพื่อให้ทราบแนวทางติดต่อประสานงานและแสวงหาการสนับสนุนบริการที่เหมาะสมและก่อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ - เพื่อให้ทราบแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และเสริมสร้างศักยภาพ - เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดและดำเนินกิจกรรม/โครงการ เพื่อการจัดบริการและสวัสดิการทางสังคมเพื่อผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลหน่วยงานและการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม - การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ - การจัดบริการและสวัสดิการทางสังคมเพื่อผู้สูงอายุในชุมชน - การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และการแสดงบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน - การระดมทรัพยากรเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ - การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีความตื่นตัวต่อสภาพการณ์ของผู้สูงอายุในปัจจุบัน และการสร้างความพร้อมต่อการเป็นผู้สูงอายุของคนในชุมชน - การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมของผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย - ประชุมกลุ่ม - ฝึกปฏิบัติ - ฯลฯ 	3 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - ฯลฯ

(วิทยากร 1 คน)